

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 110.759 van 30 september 2002
in de zaak A. 119.662/IX-3293.**

In zake : 1. de VZW V.K.W. - Limburg,
 2. de VZW Kamer van Handel en Nijverheid van Limburg,
 die woonplaats kiezen bij
 advocaat K. GEELEN,
 kantoor houdende te HASSELT,
 Gouverneur Roppesingel 131

tegen :

het Vlaams Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
advocaat P. ENGELS,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Amerikalei 73.

DE Wnd. VOORZITTER VAN DE IXe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat de VZW Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden van Limburg en de VZW Kamer van Handel en Nijverheid van Limburg op 15 april 2000 hebben ingediend om de schorsing te vorderen van de tenuitvoerlegging van het besluit van 14 december 2001 van de Vlaamse regering houdende richtlijnen voor de toepassing van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie;

Gezien het gelijktijdig ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partijen de vernietiging vorderen van dezelfde beslissing;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur-afdelingshoofd
P. DE WOLF;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 18 juli 2002 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 9 september 2002;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat K. GEELLEN, die verschijnt voor de verzoekende partijen, en van advocaat A.-K. VAN RENSBERGEN die, loco advocaat P. ENGELS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd P. DE WOLF;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Ingevolge artikel 87.1 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (hierna : EG-verdrag) (geconsolideerde versie) bestaat er een principieel verbod van steun aan bepaalde ondernemingen met overheidsmiddelen die de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen en het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.

Bij wijze van uitzondering wordt in artikel 87.3 a) en c) bepaald dat als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt "kunnen" worden beschouwd :

- "steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van streken waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst",
- "steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of voor bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaats vindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad".

1.1.2. Overeenkomstig artikel 88.1 EG-verdrag onderwerpt de Europese Commissie de in de lidstaten bestaande steunregelingen aan een voortdurend onderzoek. Zij stelt de dienstige maatregelen voor welke de geleidelijke ontwikkeling of de werking van de gemeenschappelijke markt vereist.

Indien de Commissie vaststelt dat een steunmaatregel volgens artikel 87 niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt of dat van deze

steunmaatregel misbruik wordt gemaakt, bepaalt zij dat de betrokken staat die steunmaatregel moet opheffen of wijzigen binnen de door haar vast te stellen termijn. Indien de staat dat besluit niet binnen de gestelde termijn nakomt, kan de Commissie of iedere andere belanghebbende staat zich rechtstreeks tot het Hof van Justitie wenden (artikel 88.2 EG-verdrag).

Elk voornemen tot uitvoering of wijziging van steunmaatregelen moet tijdig worden gemeld aan de Commissie. Indien zij meent dat een dergelijk voornemen volgens artikel 87 onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, moet zij onverwijld de vermelde procedure bepaald in artikel 88.2 aanvangen. De betrokken lidstaat kan de voorgenomen maatregelen niet tot uitvoering brengen voordat die procedure tot een eindbeslissing heeft geleid (artikel 88.3 EG-verdrag).

In artikel 89 EG-verdrag is bepaald dat de Raad op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement met gekwalificeerde meerderheid van stemmen alle verordeningen kan vaststellen dienstig voor de toepassing van de artikelen 87 en 88, en met name de voorwaarden voor de toepassing van artikel 88, lid 3, bepalen alsmede de van die procedure vrijgestelde soorten van steunmaatregelen.

1.2. De Commissie heeft verscheidene mededelingen bekendgemaakt waarin aan de lidstaten en andere belanghebbenden de criteria ter kennis gebracht werden die zij hanteert om de verenigbaarheid van regionale steunmaatregelen van de staten met de gemeenschappelijke markt aan artikel 87.3 a) en c) EG-verdrag te toetsen. Zo zijn in het Publicatieblad van de EG van 10 maart 1998 de zogenaamde "richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen (98/C 74/06)" gepubliceerd. Daarin werden de bestaande criteria herzien en de bestaande documenten door één enkel vervangen "met het oog op zowel transparantie als bijwerking en vereenvoudiging".

Het Hof van Justitie blijkt de richtsnoeren van de Commissie in beginsel te beschouwen als indicatieve regels die de door de Commissie te volgen gedragslijn afbakenen. Enkel wanneer een lidstaat ermee heeft ingestemd is hij juridisch gehouden de richtsnoeren toe te passen. Indien de lidstaten er dus formeel juridisch niet toe gehouden zijn hun steunregeling aan te passen aan de bepalingen vervat in de richtsnoeren, dan kunnen ze er zich in feite wel toe verplicht voelen wegens de van artikel 88.2 EG-verdrag uitgaande dreiging dat de Commissie zal overgaan tot de procedure bepaald in artikel 88.2 EG-verdrag en de naleving van die bepalingen van de richtsnoeren, zal opleggen als voorwaarde voor een eindbeslissing over de verenigbaarheid van de steunmaatregelen met de gemeenschappelijke markt.

1.3.1. In het Vlaams Gewest bestaan verscheidene regelingen inzake overheidssteun aan ondernemingen, te weten de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie, de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering en het decreet van 15 december 1993 tot bevordering van de economische expansie in het Vlaams Gewest. Die wettelijke bepalingen zijn uitgewerkt in zogenaamde "richtlijnen" waarin voorwaarden, modaliteiten en te volgen procedure worden bepaald voor de toekenning van de tegemoetkomingen.

1.3.2. Aldus heeft het Vlaams Gewest op 30 oktober 1999 de richtlijnen MGB 3 ter uitvoering van de wet van 30 december 1970 en het decreet van 15 december 1993, de richtlijnen VL 7 ter uitvoering van de wet van 4 augustus 1978 en de richtlijnen "betreffende de zachte steun" bij de Europese Commissie aangemeld. Bij brieven van 25 november 1999 en 17 december 1999 deelde de Commissie mee dat die richtlijnen op een aantal punten in strijd zijn met de Europese regelgeving. In haar memorie van antwoord schrijft de verwerende partij dat de Vlaamse regering "op aangeven" van de Europese Commissie de afhandeling van de regionale steunaanvragen onder de Expansiewet van 1970 sinds januari 2000 geschorst heeft in het kader van de lopende besprekingen tussen de Europese Commissie en de Belgische Staat/het Vlaams Gewest om de Vlaamse steunmaatregelen in overeenstemming te brengen met de richtsnoeren "en, op deze wijze, met artikel 87, lid 3, a) en c) van het EG-verdrag".

1.3.3. Op 17 juli 2000 keurt de Vlaamse regering een aantal wijzigingen goed aan de richtlijnen MGB 3, VL 7 en "zachte steun". Die beslissing is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 augustus 2000. De vordering tot schorsing, die de verzoekende partijen tegen die beslissing hebben ingesteld, is verworpen bij arrest nr. 94.539 van 5 april 2001.

1.3.4. Op 20 oktober 2000 heeft de Vlaamse regering een gecoördineerde tekst van de gewijzigde expansierichtlijnen goedgekeurd en de Vlaams minister van Economie gelast de bedoelde richtlijnen "ter goedkeuring" aan te melden bij de Europese Commissie overeenkomstig artikel 88.3 EG-verdrag.

De Europese Commissie heeft die richtlijnen goedgekeurd bij beslissing van 7 februari 2001 (SG 2000, D/286.008).

1.4. Op 14 december 2001 keurt de Vlaamse regering een besluit goed houdende richtlijnen voor de toepassing van de wet van 30 december 1970

betreffende de economische expansie. Het besluit, waarvan thans de schorsing van de tenuitvoerlegging wordt gevorderd, wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 februari 2002.

2. Overwegende dat de verwerende partij in haar nota met opmerkingen betoogt dat de verzoekende partijen het vereiste belang en de nodige kwaliteit missen om de onderhavige vordering in te dienen; dat over die excepties slechts uitspraak moet worden gedaan wanneer vastgesteld is dat de grondvoorwaarden voor het bevelen van de schorsing vervuld zijn; dat hierna zal blijken dat zulks niet het geval is;

3. Overwegende dat overeenkomstig artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

4.1. Overwegende, wat de tweede voorwaarde betreft, dat de verzoekende partijen erop wijzen dat de tenuitvoerlegging van de bestreden regeling hen een moreel en materieel nadeel berokkent; dat zij de volgende toelichting geven: zij ijveren, in het kader van hun statutair doel en als verdediger van de sociaal-economische belangen van de ondernemingen uit Limburg, voor een gunstig ondernemingsklimaat in de provincie, zij willen dat aspect van de provincie profileren in binnen- en buitenland en de -verhoogde- expansiesteun vormt daarbij een belangrijk promotie-element; met de bestreden maatregel wijzigt die gunstige situatie -retroactief verlies van het recht om een aanvraag in te dienen, een minder gunstige beoordeling behoort tot de verwachting, hangende dossiers genieten van geen overgangsregeling- en dat tast blijvend het imago aan van de provincie, maar ook van henzelf, aangezien zij “in één van hun belangrijkste taken geraakt worden”; zij ondergaan persoonlijk een sterk imagooverlies, naar buiten toe als promotor van sociaal-economisch Limburg en naar hun leden toe doordat zij hun beloften over het gunstig investeringsklimaat -wegens de expansiepremie- in de provincie niet kunnen houden; ook hun leden ondergaan een nadeel aangezien zij op steun rekenden maar die nu dreigen mis te lopen, hetgeen hen voor financiële problemen kan plaatsen;

4.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar nota met opmerkingen het volgende verweer aanbrengt: een vereniging kan zich niet beroepen op een collectief nadeel, het persoonlijk nadeel dat de verzoekende partijen lijden als promotor van de provincie en als begeleiders van investeerders is niet nauwkeurig omschreven en niet gestaafd; individueel nadeel van de leden van een vereniging is individualiseerbaar en moet door die leden zelf worden aangebracht; dat zij voorts stelt dat het nadeel geen causaal verband vertoont met de bestreden beslissing, dat een vordering tot schorsing enkel kan ingesteld worden voor de verdediging van wettige belangen, dat een schorsing het door de verzoekende partijen gewenste effect niet kan teweegbrengen en dat het aangevoerde nadeel niet moeilijk te herstellen is;

4.3. Overwegende dat het moreel nadeel, waarop de verzoekende partijen zich beroepen, afdoende hersteld zal worden door de later komende vernietiging van het bestreden besluit; dat de verzoekende partijen geen bijzondere gegevens overleggen die aannemelijk maken dat dit in de onderhavige zaak niet het geval zal zijn; dat zij geen nadere uitleg verstrekken over de ernst of de moeilijke herstelbaarheid van het materieel nadeel dat zij beweren te ondergaan;

Overwegende dat de verzoekende partijen zich niet kunnen beroepen op het nadeel dat derden -in dit geval de provincie Limburg aan de ene kant, haar leden aan de andere kant- misschien van de bestreden beslissing zouden kunnen ondervinden;

Overwegende dat, aangezien niet wordt aangetoond en zelfs niet beweerd dat de verzoekende partijen op enige wijze betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de nieuwe investeringsregeling, niet valt in te zien hoe die regeling, op zich, hun eigen imago kan schaden;

Overwegende, besluitend, dat de verzoekende partijen niet aannemelijk maken dat zij door de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit een persoonlijk nadeel ondergaan dat niet afdoende hersteld kan worden door een vernietigingsarrest; dat de vordering om die reden verworpen wordt,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 2.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten wordt uitgesteld.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op dertig september 2000 en twee, door :

de H.	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad, wnd. kamervoorzitter,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

A. VANDENDRIESSCHE.